كەزەكتەگى ىندەت جونىندەگى ەڭ جاڭا تولعاقتى 10 سۇراۋعا 10 جاۋاپ

☐ شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ "شينحۋا نازارى" تىلشىلەرى جاڭ چۋان، ۋىن جيڭحۋا

XBB جەلىلەس وزگەرگەن شتامى كەڭ كولەمدى تارالا ما؟ اۋىل - قىستاق وڭىرلەرىنىڭ ەمدەۋ بايلىعىن قالاي قاماتاماسىز ەتۋ كەرەك؟ ۆيرۋسقا قارسى ٴدارى - دارمەكتەردى، گلوبۋليندى باسىپ الۋدىڭ قاجەتى بار ما؟... كەزەكتە جۇرت قاداعالاي نازار اۋدارىپ وتىرعان ىندەتكە قاتىستى كوپتەگەن تولعاقتى ماسەلەلەرگە مەڭزەس، "شينحۋا نازارى" تىلشىلەرى مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ بىرلەسىپ ساقتانۋ، بىرلەسىپ تىزگىندەۋ مەحانيزمىنىڭ ماماندارىنا تىلشىلىك ىستەدى.

1 - سۇراۋ: XBB جەلىلەس وزگەرگەن شتامى كەڭ كولەمدى تارالا ما؟

جۇڭگو اۋرۋدان ساقتانۋ جانە تىزگىندەۋ ورتالىعى ۆيرۋس اۋرۋى ورنىنىڭ باستىعى شۋي ۋىنبو مىنالاردى ٴبىلدىردى: سوڭعى 3 ايدان بەرى، ەلىمىز XBB، BQ.1، BF.7 لەردىڭ كىرگەندىگىن باقىلاپ بايقادى، ايتسە دە BQ.1 مەن XBB ەلىمىزدە ٴالى تارالۋ باسىمدىعىن قالىپتاستىرا قويمادى.

جۇڭگو اۋرۋدان ساقتانۋ جانە تىزگىندەۋ ورتالىعى جارىيالاعان ينفورماتسيالاردا كورسەتىلۋىنشە، ەلىمىزدە قازىر جەرگىلىكتى تارالعان جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋستىڭ مولدەم باسىمدىعى بار ۆيرۋس شتامى — BA.5.2 مەن BF.7، جەكە ادام جۇعىمدالعانان كەيىن قالىپتاسقان بەيتاراپ انتيدەنە قىسقا مەرزىمدە (3 اي) سالىستىرمالى تۇردە ەداۋىر جوعارى دەڭگەيدى ساقتايدى ەكەن، وزگە ومىكرون وزگەرگەن شتامىنىڭ تارامىنا (XBBدى قامتيدى) مەڭزەس، ەداۋىر جاقسى توسقاۋىلدىق رولىنا يە بولاتىنى مەجەلەنگەن. ەلىمىزدە قىسقا مەرزىمدە XBB جەلىلەس وزگەرگەن شتامىنىڭ كەڭ كولەمدى تارالۋ مۇمكىندىگى تومەن.

ينتەرنەتتە تارالىپ جۇرگەن XBB ۆيرۋس شتامى قۇسۋ جانە ٴىشى ٴوتۋ اۋرۋ بەلگىلەرىن كەلتىرىپ شىعاراتىندىعىنا مەڭزەس، استانا مەديتسينا داشۋەسىنە قاراستى بەيجيڭ يوۋ - ان شيپاحاناسى تىنىس جولى جانە جۇعىمدالعىش اۋرۋلار ٴبولىمىنىڭ اعا شيپاگەرى لي دۇڭزىڭ مىنالاردى ٴبىلدىردى: جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋسپەن جۇعىمدالعانداردىڭ كەيبىرەۋىندە، شىنىمەن، قۇسۋ جانە ٴىشى ٴوتۋ اۋرۋ بەلگىلەرى بولادى، ادەتتە 1 — 3 كۇندە وزدىگىنەن جاقسارادى، XBB ۆيرۋس شتامىنىڭ جۇرەك - مي قان تامىرلارى جۇيەسىنە جانە اس قورىتۋ جۇيەسىنە اناعۇرلىم وڭاي سوقتىعاتىندىعى بايقالمادى.

ماماندار قورعانۋ جاعىندا وزگە ومىكرون قوسالقى ۆيرۋسىمەن جۇعىمدالۋدان ساقتانۋ سياقتى جەكە ادام ٴوز سالاماتتىعىنىڭ ٴبىرىنشى جاۋاپتىسى بولۋدى، داعدىلى دەمالۋعا تاباندى بولۋدى، تەرەزەنى ۇنەمى اشىپ اۋا الماستىرۋدى، اقاۋسىز تاماقتانۋدى قاماتاماسىز ەتۋدى، دەنەنىڭ يممۋنيتەتتىك قۋاتىن جوعارىلاتۋدى، ٴوز سالاماتتىعىن باقىلاۋ - تەكسەرۋدى ۆيداعداي ىستەۋدى، وتباسىندا ۇنەمى قولدانىلاتىن ٴدارى - دارمەكتەردى ۇيلەسىمدى ساقتاۋدى ۇسىنىس ەتەدى.

2 - سۇراۋ: جۇعىمدالعانان كەيىن جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋس ۆاكسيناسىن ەكتىرۋدىڭ قاجەتى بار ما؟

جۇڭگو اۋرۋدان ساقتانۋ - تىزگىندەۋ ورتالىعى يممۋنيتەتتەۋ جوسپارى باس مامانى ۋاڭ حۋاچيڭ بىلاي دەدى: قازىرگى جاعدايدان قاراعاندا، كىلەڭ جۇعىمدالۋدان قالىپتاسقان يممۋنيتەتتىك قورعاۋ قۋاتى جۇعىمدالعاننىڭ ۇستىنە ۆاكسينا ەكتىرۋدەن قالىپتاسقان ارالاس يممۋنيتەت قۋاتىنىڭ قورعاۋ رولىنداي كۇشتى بولمايدى، سوندىقتان الدا ۆاكسينا ەكتىرۋ قاجەت بولسا، ۆاكسينا ەكتىرۋدى ۇسىنىس ەتەمىز.

كەزەكتەگى جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋس ۆاكسيناسىن ەگۋ تەحنيكالىق كورسەتكىشىنىڭ بەلگىلەمەسى بويىنشا، ەگەر جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋسپەن جۇعىمدالسا، جۇعىمدالعان ۋاقىت پەن جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋس ۆاكسيناسىن ەكتىرۋدىڭ اراسىندا 6 ايدان ارتىق ۋاقىت بولۋ كەرەك.

ۋاڭ حۋاچيڭ بىلاي دەدى: زەرتتەۋ يممۋنيتەتتى كۇشەيتۋ ۋكولىن ەكتىرۋ ارقىلى دەنەنىڭ يممۋنيتەتتى ەستە ساقتاۋ كلەتكاسىن وياتىپ، انتيدەنە دەڭگەيىن دە ٴوسىرىپ، سالماقتى ناۋقاستان جانە ٴولىم - جىتىمنەن اراشالاۋ رولىن اناعۇرلىم بەكەمدەۋگە بولاتىندىعىن كورسەتتى. سوندىقتان يممۋنيتەتتى كۇشەيتەتىن ادامدار ەگۋ شارتىنا ۇيلەسسە بولعانى، يممۋنيتەت ٴتارتىبىنىڭ بەلگىلەمەسى بويىنشا يممۋنيتەتتى كۇشەيتۋدى مۇمكىندىگىنشە تەزىرەك ورىنداپ، اناعۇرلىم ۆيداعداي قورعاۋ ٴونىمىن قالىپتاستىرۋ كەرەك.

3 - سۇراۋ: بروفەن سياقتى ٴدارى - دارمەكتەردى قالاي عىلىمي پايدالانۋ كەرەك؟

كەيبىرەۋلەر جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋسپەن جۇعىمدالۋدى ەمدەۋ بارىسىندا ٴدارى - دارمەكتەردى ورىندى پايدالانباعاندىقتان زاقىمدالعان، ٴدارى - دارمەكتەردى حاۋىپسىز، عىلىمي پايدالانۋ بۇقارانىڭ ٴومىرىنىڭ حاۋىپسىزدىگىنە جانە دەنساۋلىعىنا سايادى.

بەيجيڭ شيەحى شيپاحاناسى ٴدارى - دارمەك ٴبولىمىنىڭ مەڭگەرۋشىسى جاڭ بو بىلاي دەپ تانىستىردى: ىستىق قايتارىپ، اۋرۋدى باساتىن ٴدارى - دارمەكتەر، مىسالى، ۇنەمى پايدالانىلاتىن بروفەن، اتسەتامينوفەن اۋرۋعا قاراي ەمدەيتىن ٴدارى - دارمەكتەر سانالادى. ادەتتە ناۋقاس 1 — 2 كۇن ىستەتكەننەن كەيىن قىزۋى قايتادى، ونىڭ ۇستىنە ناۋقاستىڭ دەنەسىنىڭ اۋىرعانى تىزگىندەلگەننەن كەيىن، ٴدارىنى توقتاتسا بولادى، ۇزاق ۋاقىت ٴىشۋدىڭ قاجەتى جوق.

ادەتتەگى جاعدايدا، قىزۋدى قايتارىپ، اۋرۋ باساتىن ٴبىر ٴتۇرلى ٴدارىنى تاڭداعان ٴجون. قىزۋدى قايتارىپ، اۋرۋ باساتىن كوپتەگەن ٴدارىنىڭ قۇرامى ۇقساس نەمەسە قارايلاس بولادى، ەگەر قىزۋدى قايتارىپ، اۋرۋ باساتىن كوپ ٴتۇرلى ٴدارىنى قوسىپ پايدالانسا، ٴدارىنىڭ مولشەرى ارتىپ كەتۋى مۇمكىن. ناۋقاس پايدالانۋدان بۇرىن، ٴسوزسىز، تۇسىندىرمەسىن مۇقيات وقۋ كەرەك.

جاڭ بو بىلاي دەپ تانىستىردى: ادەتتە ايتىلاتىن انتيبيوتيك نەگىزى باكتەرياعا قارسى ٴدارى - دارمەكتەردى مەڭزەيدى، تەك باكتەريادان بولعان جۇعىمدالۋدى ەمدەيتىن ٴدارى - دارمەكتەر ۆيرۋستان بولعان جۇعىمدالۋدى ەمدەۋگە ٴونىمى بولمايدى. كلينيكادا كەيبىر ناۋقاستاردا باكتەريامەن جۇعىمدالۋ دا كەزىگەدى نەمەسە جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋسپەن جۇعىمدالعانان كەيىن، سوزىلمالى سيپاتتى باكتەريامەن جۇعىمدالادى؛ مۇنداي جاعدايدا، انتيبيوتيك دارىلەردى ۇيلەسىمدى تاڭداۋعا بولادى، الايدا داعدىلى قان تەكسەرۋ سياقتى قاتاڭ سارالاۋدان ٴوتۋ كەرەك.

4 - سۇراۋ: ۆيرۋسقا قارسى ٴدارى - دارمەكتەردى، گلوبۋليندى باسىپ الۋدىڭ قاجەتى بار ما؟

تاياۋدا، جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋسپەن جۇعىمدالۋدى ەمدەۋگە پايدالانىلاتىن كەيبىر ۆيرۋسقا قارسى ٴدارى - دارمەكتەر "ەرەكشە ٴونىمدى ٴدارى" دەپ تانىلىپ، ٴبىر تالاي ينتەرنەت قولدانۋشىنىڭ نازارىن اۋداردى جانە تالاسا - تارماسا ساتىپ الۋ جاعدايى تۋىلدى.

استانا مەديتسينا داشۋەسىنە قاراستى بەيجيڭ چاۋياڭ شيپاحاناسىنىڭ ورىنباسار باستىعى تۇڭ چاۋحۇي بىلاي دەدى: كەزەكتە جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋسقا قارسى ەرەكشە ٴونىمدى ٴدارى جوق. ۆيرۋسقا قارسى كەيبىر ٴدارى - دارمەكتەر جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋستىڭ كوبەيۋىن تىزگىندەيدى، وعان بوگەتتىك جاسايدى، ايتسە دە پايدالانعاندا كوڭىل بولەتىن كوپتەگەن جايت بار، ٴسوزسىز، شيپاگەردىڭ جەتەكشىلىگىندە ولشەمدى پايدالانۋ كەرەك، جۇرتتىڭ ٴدارى - دارمەكتەردى باسىپ الۋىن نەمەسە ٴوز بەتىمەن ۇيىندە پايدالانۋىن ۇسىنىس ەتپەيمىز.

تۇڭ چاۋحۇي بىلاي دەپ تانىستىردى: اۋرۋى سالماقتى، قاتەرلى اسا حاۋىپتى ادامدارعا، مىسالى، جاسى ەگدەلەگەن، نەگىزدىك اۋرۋلارى بار ادامدار شوعىرىنا مەڭزەس، ۆيرۋسقا قارسى وسى ٴدارى - دارمەكتەر سالماقتى ناۋقاس مولشەرىن ٴونىمدى تومەندەتەدى، الايدا جاستار مەن ورتا جاستاعىلار سياقتى ەرەكشە قاتەرلى فاكتور جوق ادامدار شوعىرى پايدالانعاندا ٴونىمى بولمايدى. ونىڭ ۇستىنە بۇل ٴدارى - دارمەكتەردى اۋرۋدىڭ العاشقى مەزگىلىندە پايدالانۋ كەرەك، اۋىرعان باستاپقى 5 كۇن ىشىندە، اسىرەسە، 48 ساعات ىشىندە پايدالانعاندا ٴونىمى اناعۇرلىم جاقسى بولادى.

ينتەرنەت قولدانۋشىلار ساتىپ الماق بولعان تاعى ٴبىر ٴتۇرلى ٴدارى - دارمەك ۆەنا قان تامىرىنان قۇيىلاتىن C تۇردەگى گلوبۋلين جونىندە بەيجيڭ داشۋەسى 1 - شيپاحاناسى جۇعىمدالعىش اۋرۋلار ٴبولىمىنىڭ مەڭگەرۋشىسى ۋاڭ گۇيچياڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: ۆەنا قان تامىرىنان قۇيىلاتىن C تۇردەگى گلوبۋلين قابىنۋ اسەرىن ازايتادى، الايدا تەك سالماقتى ناۋقاستاردى ەمدەگەندە عانا پايدالانۋدى ۇسىنىس ەتەمىز، ونىڭ ۇستىنە قابىنۋ نەگىزى ٴورشۋ سياقتى ەرەكشە جاعدايلاردا پايدالانعاندا عانا ٴونىمدى بولادى، ۇيدە پايدالانۋعا ۇيلەسپەيدى، جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋسپەن جۇعىمدالۋدان ساقتانۋ رولى دا جوق، ونى دا ۇيدە ساقتاۋدى ۇسىنىس ەتپەيمىز.

5 - سۇراۋ: قانداعى وتتەگى مولشەرىن باقىلاۋ - ولشەۋدى قايتكەندە عىلىمي تۇردە ۆيداعداي ىستەۋگە بولادى؟

ۋاڭ گۇيچياڭ بىلاي دەدى: قارتتار، نەگىزدىك اۋرۋى بار ادامدار شوعىرى سياقتى جوعارى حاۋىپ - قاتەرلى ادامدار شوعىرى قانداعى وتتەگى مولشەرىنىڭ كورسەتكىشىنە ەرەكشە كوڭىل ٴبولۋى كەرەك، مۇنداي ادامدار بار وتباسىلارعا ساۋساققا قىستاتىن تامىر سوعىسى وكسيمەتىرىن دايىنداۋدى ۇسىنىس ەتەمىز، ەگەر باقىلاۋ - ولشەۋ ساندىق ٴمانى 93%-تەن تومەن بولسا، دەر كەزىندە شيپاگەرگە كورىنىپ، تەكسەرىلۋ كەرەك. ۇيدەگى ورتادا قانداعى وتتەگىنىڭ قانىعۋ دارەجەسى تومەندەسە، شارت - جاعدايى بارلار ۇيىندە وتتەگىن ٴسىمىرۋى، وتتەگى مولشەرىنىڭ تومەندەۋىنەن ٴبىر سىپىرا نەگىزدىك اۋرۋلاردىڭ اسقىنۋىنان ساقتانۋى كەرەك.

بەيجيڭ شيەحى شيپاحاناسى تىنىس جولى اۋرۋلارى جانە قاتەرلى، سالماقتى اۋرۋلار مەديتسينالىق ٴبولىمىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى شۇي كايفىڭ مىنانى ەسكەرتتى: تىنىس جۇيەسى اۋرۋى بار ناۋقاستار قانداعى وتتەگىنىڭ قانىعۋ دارەجەسىندە كورنەكتى تومەندەۋ بولعان - بولماعاندىعىنا ەرەكشە كوڭىل ٴبولۋى ٴتيىس؛ اسىرەسە، %90-تەن تومەن بولعاندا، وكپەنىڭ اۋىر دارەجەدە زاقىمدالۋى بايقالعان بولۋى مۇمكىن، ٴسوزسىز، دەر كەزىندە ەمدەلۋى كەرەك.

قازىر كوپتەگەن جەرلەر قارتتار سياقتى جوعارى حاۋىپ - قاتەرلى ادامدار شوعىرىنا ساۋساققا قىستاتىن تامىر سوعىسى وكسيمەتىرىن تاراتىپ، قانداعى وتتەگىنىڭ قانىعۋ دارەجەسىن ۇيدە وزدەرى ولشەۋىنە جەتەكشىلىك ەتۋدى ۇيىمداستىرۋدا.

باعاسى وتە قىمبات وتتەگىن شىعارعىش سياقتى وتتەگىمەن ەمدەۋ جابدىقتارىنا مەڭزەس، مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ بىرلەسىپ ساقتانۋ، بىرلەسىپ تىزگىندەۋ مەحانيزمى جالپىلىق گرۋپپاسى 1 - ايدىڭ 3 - كۇنى «جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋسپەن جۇعىمدالعان ٴتۇيىندى ادامدار شوعىرىنا يكەمدى قىزمەت كورسەتۋ جانە "وتكەلدى الدىعا جىلجىتۋ" قىزمەتىن ۆيداعداي ىستەۋ جونىندەگى حابارلاندىرۋدى» باسىپ تاراتىپ، جەر - جەردەن نەگىزگى ساتى ەمدەۋ - دەنساۋلىق ساقتاۋ قۇرىلىمدارىنا، قارتتاردى كۇتىمدەۋ قۇرىلىمدارىنا سانى لايىقتى وتتەگى قالتاسى، وتتەگى قۇتىسى جانە وتتەگىن شىعارعىش سياقتى جابدىقتاردى ۇلەستىرىپ، امبۋلاتوريادا ەمدەلگەن ناۋقاستارعا، ۇيىندە ەمدەلگەن ناۋقاستارعا جانە قارتتاردى كۇتىمدەۋ قۇرىلىمدارىنداعى قارتتارعا وتتەگىمەن ەمدەۋ جانە وتتەگىن قۇيىپ بەرۋ قىزمەت وتەۋىن ازىرلەۋگە شىنايى كەپىلدىك ەتۋدى تالاپ ەتتى.

6 - سۇراۋ: نەلىكتەن كەيبىر جۇعىمدالۋشىلار ساۋىققانان كەيىن "قايتادان بولىمدى بولادى"؟

"قايتادان بولىمدى بولۋ" دەگەنىمىز جۇعىمدالۋشىدا ٴبىر جۇعىمدالۋ پەريودىندا ەكى رەت بولىمدى ناتيجە بايقالعاندىعىن مەڭزەيدى، ەكىنشى رەت جۇعىمدالۋمەن ۇقسامايدى.

ۋاڭ گۇيچياڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: "قايتادان بولىمدى بولۋ" دەگەندى قايتادان تەكسەرۋدە بايقالدى دەۋگە بولادى، ٴىس جۇزىندە، ۆيرۋستىڭ حىسۋانى ۇزدىكسىز ساقتالعان، تەكسەرۋ ٴادىسى مەن ۇلگى الۋ ٴادىسى جانە ۇنتى شىعارۋدىڭ تولاستامالى بولۋى سەبەبىنەن "بىردە بولىمدى، بىردە بولىمسىز" بولۋ جايتى تۋىلادى، "قايتادان بولىمدى" بولعان - بولماعاندىعىندا حىسۋان تەكسەرۋدى ولشەم ەتۋ ٴتيىس.

ۋاڭ گۇيچياڭ بىلاي دەدى: تارالعىشتىعى جونىنەن الىپ قاراعاندا، بۇدان بۇرىنعى قىرۋار زەرتتەۋلەردە "قايتادان بولىمدى بولعان" ناۋقاستىڭ دەنەسىنەن ۆيرۋس ايىرىپ الىنعان جوق، ۆيرۋستىڭ ونان ارى تارالۋىن تۋدىرعاندىعى دا بايقالماعان. حاۋىپتىلىگى جونىنەن الىپ قاراعاندا، "قايتادان بولىمدى" بولعان ادامدار شوعىرىندا نەگىزىنەن اۋرۋ بەلگىسى بولمايدى، تەك حىسۋان ناتيجەسى بولىمدى بولادى، ٴىشىنارا ناۋقاستاردا جوتەلۋ سياقتى قالدىق اۋرۋ بەلگىلەرى بايقالادى.

7 - سۇراۋ: بولىمسىز بولعانان كەيىن ۇزاق جوتەلىپ، توقتاماسا، قالاي باسەيتۋ كەرەك؟

"تاياۋ مەزگىلدە، كوپ ساندى جۇعىمدالۋشىلاردا قىزۋى ورلەۋ، تاماعى اۋرۋ، جوتەلۋ سياقتى شۇعىل سيپاتتى جوعارعى تىنىس جولى قابىنۋ اۋرۋ بەلگىلەرى بايقالىپ، كوپتەگەن ادام بولىمسىز بولعانان كەيىن دە كوپكە دەيىن جوتەلىپ جۇرەدى. ٴبىز ادەتتە بىلاي دەپ قارايمىز: 3 اپتادان اسقانى سالماقتىلاۋ جوتەلۋ، مۇنىڭ ىشىندە ەڭ ٴجيى كەزدەسەتىنى جۇعىمدالعانان كەيىنگى جوتەلۋ"، - دەدى جۇڭگو - جاپونيا دوستىق شيپاحاناسى تىنىس جولى اۋرۋلارى ورتالىعىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى لين جياڭتاۋ.

لين جياڭتاۋ بىلاي دەپ تانىستىردى: جۇعىمدالعانان كەيىنگى جوتەلۋدىڭ تۋىلۋ سەبەبى جوعارعى تىنىس جولى جۇعىمدالعاندا كەڭىردەكشە كىلەگەي قابىعى زاقىمدالىپ نەمەسە سەزىم نەرۆتەرى اشىق قالىپ، سىرتقى ورتانىڭ ٴتۇرلى تىتىركەندىرۋىنە سەزىمتالدىعىنىڭ ارتۋىنان بولادى. وسى سەبەپتى، تەمپەراتۋرانىڭ تومەندەۋى، تەمەكى تارتقانداعى قويۋ ٴتۇتىن، اس ٴۇيدىڭ ىس - ٴتۇتەگى سياقتى فيزيكالىق جانە حيميالىق تىتىركەندىرۋدىڭ بارلىعى قاتتى جوتەلدىرۋى مۇمكىن.

"بولىمسىز بولعانان كەيىنگى سەزىمتالدىقتىڭ ارتۋى جۇعىمدالۋ ەمەس، مۇنداي كەزدە ۆيرۋسقا قارسى تۇرۋدىڭ قاجەتى جوق، باكتەرياعا قارسى دارىلەرمەن ەمدەۋ دە قاجەتسىز، وزدىگىنەن قالپىنا كەلەدى". لين جياڭتاۋ بىلاي دەدى: جۇعىمدالعانان كەيىن جوتەلگەن ناۋقاستار تىنىس جولىن تىتىركەندىرەتىن فاكتورلاردان ساقتانۋ كەرەك. اۋرۋ بەلگىسى اۋىرلاسىپ، قىزمەتكە، ۇيىقتاۋعا جانە دەمالىسقا ىقپال جەتكىزسە، شيپاحاناعا بارىپ كورىنۋىنە بولادى، شيپاگەرلەر ادەتتە اۋرۋىنا قاراي جوتەلدى باساتىن ٴدارى بەرىپ ەمدەيدى، كەيبىر جۇڭگى جاساۋلى دارىلەرىنىڭ دە ٴونىمى وتە جاقسى بولادى.

8 - سۇراۋ: ساۋىعۋ مەزگىلىندە نەلەرگە كوڭىل بولگەن ٴجون؟

استانا مەديتسينا داشۋەسىنە قاراستى بەيجيڭ جۇڭگى شيپاحاناسىنىڭ باستىعى ليۋ چيڭچۋان بىلاي دەپ تانىستىردى: جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋسپەن جۇعىمدالۋشىلار ساۋىعۋ مەزگىلىنە وتكەندە نەمەسە ساۋىعۋدىڭ سوڭعى مەزگىلىندە جايدارى كوڭىل كۇيدى ساقتاپ، مايسىز، وڭاي قورىتىلاتىن اس - سۋدى نەگىز ەتكەنى ٴجون؛ سونىمەن بىرگە دەمالىسقا كوڭىل ٴبولۋ، ۇيقىنى قاندىرۋعا كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

بەيجيڭ انجىن شيپاحاناسىنىڭ ۇنەملىك ىستەرگە جاۋاپتى ورىنباسار باستىعى جوۋ يۋيجيە مىنانى ٴبىلدىردى: ساۋىعۋ مەزگىلىنەن اناعۇرلىم ۆيداعداي ٴوتۋ ٴۇشىن، تۇتقيىل شۇعىل ارەكەت جاساماۋ كەرەك. تىنىستى ارەكەت جۇرەك سوعۋىن تەزدەتىپ، وتتەگىنىڭ سارىپ بولۋىن ارتتىرادى، قالىپتان تىس تىنىسسىز ارەكەت تە ٴسۇت قىشقىلىنىڭ جينالىپ قالۋىن تۋدىرادى. سونىمەن بىرگە "ارەكەت جاساۋمەن تىنىش جاتۋدى ۇشتاستىرۋ" كەرەك، قوزعالماي جاتىپ الۋعا بولمايدى، قاننىڭ ۇيۋى سياقتى بىتەلۋ سيپاتتى اۋرۋلاردىڭ تۋىلۋىنان ساقتانعان ٴجون. ارەكەت ولشەمىن اۋەلگى دەنە قۋاتىنىڭ ۇشتەن بىرىندەي ەتىپ تومەندەتۋگە بولادى.

سونىمەن بىرگە ٴتۇن قاتۋدان ساقتانۋ، تەمەكىدەن تيىلىپ، اراقتى قويۋ، تۇرمىس ٴتاسىلىن باسقارۋدى ۆيداعداي ىستەۋ كەرەك.

9 - سۇراۋ: اۋىل - قىستاق وڭىرلەرىندەگى ەمدەۋ بايلىعى قالاي قاماتاماسىز ەتىلەدى؟

اۋىل - قىستاق وڭىرلەرىندەگى بۇقارانىڭ دارىدەن پايدالانۋ جانە ەمدەلۋدى قاماتاماسىز ەتۋ ماسەلەسىنە جۇرت ايرىقشا نازار اۋدارادى.

مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ بىرلەسىپ ساقتانۋ، بىرلەسىپ تىزگىندەۋ مەحانيزمى، ورتالىقتىڭ اۋىل - قىستاق قىزمەتى باسشىلىق گرۋپپاسى تاياۋدا «كەزەكتە اۋىل - قىستاق وڭىرلەرىندەگى جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋسىمەن جۇعىمدالۋ بويىنشا ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋ قىزمەتىن كۇشەيتۋ جوباسىن» باسىپ تاراتىپ، جەر - جەردەن اۋىل - قىستاق وڭىرلەرىندەگى ىندەتتەن ساقتانۋ جۇيەسىنىڭ جۇمىس جۇرگىزۋ، ٴدارى - دارمەكپەن قامداۋ، سالماقتى ناۋقاستاردى ەمدەۋ، قارتتار مەن بالالاردى قورعاۋ سياقتى جاقتارداعى قىزمەتتەردى ٴتۇيىندى تۇردە ۆيداعداي يگەرىپ، كۇندەلىكتى دەنساۋلىققا قىزمەت وتەۋدى كۇشەيتىپ، ٴتۇيىندى ادامداردى باسقارۋدى كورنەكتىلەندىرىپ، دياگنوز قويۋ، ەمدەۋ قاجەتىنە تارتىپپەن ٴجون سىلتەپ، ەمدەۋ، دەنساۋلىق ساقتاۋدا دارەجەگە، تۇرگە بولىنگەن قىزمەت وتەۋمەن قامداپ، اۋىل - قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ٴومىرىنىڭ حاۋىپسىزدىگى مەن دەنساۋلىعىن ەڭ زور دەڭگەيدە قورعاۋدى تالاپ ەتتى.

مەملەكەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق كوميتەتى نەگىزگى ساتى دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق مەكەمەسىنىڭ باستىعى نيە چۇنلەي بىلاي دەپ تانىستىردى: مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ بىرلەسىپ ساقتانۋ، بىرلەسىپ تىزگىندەۋ مەحانيزمى زاتتىق ماتەريالدارمەن قاماتاماسىز ەتۋ گرۋپپاسى كۇندەلىكتى ورنالاستىرۋ ٴتۇزىمىن ورناتىپ، بۇكىل ەل ٴبىر تۇتاس جۇيە دەگەنگە تاباندى بولىپ، ٴار كۇنى ٴدارى - دارمەك پەن باسقا دا ٴتۇيىندى ەمدەۋ زاتتىق ماتەريالدارىن ٴبىر تۇتاس ورنالاستىردى. ىندەتتىڭ ورشۋىنە ساي، قازىرگى كەزدە اۋىل - قىستاق وڭىرلەرىنىڭ، اسىرەسە، اۋىل - قىستاق ەمدەۋ - دەنساۋلىق ساقتاۋ قۇرىلىمدارىنىڭ ٴدارى ىستەتۋىن الدىمەن قاماتاماسىز ەتتى.

"قاتىستى تاراۋلار كوپتەگەن ساياسات شىعارىپ، قاتىستى كاسىپورىنداردىڭ ٴوندىرىس قۋاتىن ارتتىرىپ، قاتىستى ٴدارى - دارمەكتەردى ۇستەمەلەپ ٴوندىرۋىن قولدادى. سونىمەن بىرگە قامداۋ مەن قاجەتسىنۋدى ۇشتاستىرۋدى كۇشەيتىپ، جەرگىلىكتى ۇكىمەتتى شوعىرلى ساتىپ الۋعا شابىتتاندىرىپ، ٴدارى - دارمەكتەردى جەتكىزىپ بەرۋدى جەدەلدەتتى؛ جۇڭگى شيپاگەرلىگى مەن باتىسشا شيپاگەرلىكتى ۇشتاستىرۋعا تاباندى بولىپ، اۋىل - قىستاق وڭىرلەرىنىڭ ەرەكشەلىگىن ساۋلەلەندىرىپ، جۇڭگى دارىلەرىنەن تولىق پايدالانىپ، نەگىزگى ساتىنىڭ ەمدەلۋ قىسىمىن جەڭىلدەتتى"، - دەدى نيە چۇنلەي.

10 - سۇراۋ: كوكتەم مەرەكەسى كەزىندەگى ادامداردىڭ اعىلۋىنىڭ جوعارى ورلەۋى ىندەتتىڭ كەڭ كولەمدە تارالۋىنا اپارىپ سوعا ما، جوق پا؟

"قازىر 'شاعىن وڭىرلەردەگى' ىندەتتىڭ تارالۋى ۇلكەن قالالاردىكىندەي شۇعىل ەمەس، ٴبىراق تارالۋ ۋاقىتى ٴبىرشاما ۇزاق. كوكتەم مەرەكەسىندە جۇرتشىلىقتىڭ قايتۋىنا ىلەسىپ، سول ورىندا كىرۋ سيپاتىندىق قاۋىرت مەزگىلدى تۋىنداتۋى مۇمكىن"، - دەدى مەملەكەتتىك جۇعىمدالعىش اۋرۋلار مەديتسينا ورتالىعىنىڭ مەڭگەرۋشىسى، فۋدان داشۋەسىنە قاراستى حۋاشان شيپاحاناسى جۇقپالى اۋرۋلار ٴبولىمىنىڭ مەڭگەرۋشىسى جاڭ ۋىنحۇڭ.

اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل - قىستاق مينيسترلىگى اۋىل - قىستاق سەلبەستىك شارۋاشىلىعىنا جەتەكشىلىك ەتۋ مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى ماۋ دىجي بىلاي دەدى: اۋىلعا قايتقان ادامدار جول بويى جەكەلىك قورعانۋدى جاقسى ىستەپ، اۋىلعا قايتقاننان كەيىن، باستاپقى بىرنەشە كۇندە قارتتار مەن، بالالارمەن جاناسقاندا، ٴسوز جوق، ماسكىنى جاقسى تاققان ٴجون، سونىمەن بىرگە قولدى ۇنەمى جۋىپ، مۇمكىندىكتىڭ بارىنشا از باس قوسىپ، قوناقاسىنا از بارۋ كەرەك. ٴوزىنىڭ دەنساۋلىق جاعدايىنا قاي - قاشان دا نازار اۋدارىپ، ينفەكسيالانۋ بەلگىلەرى بايقالسا، دەر كەزىندە قىستاق ەمحاناسىنا، اۋىل - قالاشىق ەمحاناسىنا بارىپ ەمدەلۋ نەمەسە اقىل - كەڭەس سۇراۋ كەرەك، ەگەر اۋرۋ بەلگىسى ٴبىرشاما سالماقتى بولسا نەمەسە دەنە تەمپەراتۋراسى ورلەۋ سياقتى جاعدايلار بايقالسا، استە توزىمدىلىك ىستەمەي، ٴسوز جوق، دەر كەزىندە ەمدەلۋى كەرەك.

"قالىڭ اۋىلداستار، شارۋالار جەكەلىك ساقتانۋ - قورعانۋدى ۆيداعداي ىستەۋ نەگىزىندە، قىستاقتىڭ ىندەتتەن ساقتانۋ قىزمەتىنە دە بەلسەنە اتسالىسىپ، ەڭ زور قولشىنىس جاساپ، نەگىزگى ساتىنىڭ ىندەتتەن ساقتانۋ تورىن ۆيداعداي قۇرۋ، كۇشەيتۋ كەرەك. قاجەت بولعان جاعدايدا، ەگەر اسىپ قالعان ٴدارى - دارمەك نەمەسە ەمدەۋ زاتتىق ماتەريالى بولسا، كورشى - قولاڭدار مەن اۋىلداستارعا دەر كەزىندە قول ۇشىن بەرۋى كەرەك"، - دەدى ماۋ دىجي.

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 1 - ايدىڭ 9 - كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى)